

DIECÉZNA ŠKOLA VIERY

Ôsme Božie prikázanie

Tému spracoval: VIKTOR PARDEĽ

Nebudeš krivo svedčiť' proti svojmu blížnemu

„Pravda je podstatou tvojich slov a všetky rozsudky tvojej spravodlivosti sú večné“
(Ž119,160).

„A teraz, Pane, Bože, ty si Boh a tvoje slová sú pravda“ (2Sam 7,28); preto sa Božie prisľúbenia vždy plnia. Boh je Pravda sama, jeho slová nemôžu klamať'. Preto sa možno s úplnou dôverou spoľahnúť' na pravdivosť' a vernosť' jeho slova vo všetkom.“
(KKC 215).

8. Božie
prikázanie

PRAVDA A BYTIE

- ▶ Pravdivosť v bytí znamená, prijať povolanie, ktoré nám dáva Boh
- ▶ Človek z prirodzenosti smeruje k pravde
- ▶ Pravda a bytie sú zviazané a preto prvý záväzok pre človeka je žiť v pravde
- ▶ Pravdu treba nachádzať, o pravdu sa treba usilovať, pravdu treba hľadať.

PRAVDA A MYSLENIE

- ▶ **Benedikt XVI.:** Kresťanstvo prichádza s ambíciou povedať nám čosi o Bohu, o svete i o nás samých - čosi, čo je pravdivé a čo nám osvetľuje cestu. V tejto dobe treba obnoviť hľadanie pravdy a odvahu hovoriť pravdu.
- ▶ *„Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé.“* (Rim 12,2).
- ▶ Pravda a pravdivosť obsahujú v sebe túžbu prísť k čo najdokonalejšiemu poznaniu pravdy.

PRAVDA A KONANIE

- ▶ Kresťan sa nemá hanbiť za svedectvo v prospech nášho Pána. V situáciách, ktoré vyžadujú svedectvo viery, kresťan ju má jednoznačne vyznať
- ▶ Má si zachovať „svedomie bez úhony pred Bohom i pred ľuďmi“ (Sk 24,16)
- ▶ Mučeníctvo je najvyššie svedectvo o pravde viery; označuje svedectvo, ktoré siaha až po smrť
- ▶ Kresťanská povinnosť: vydávať svedectvo pravde evanjelia v oblasti každej činnosti - verejnej, súkromnej
- ▶ Ak je to nevyhnutné, obetovať aj svoj život
- ▶ Pravda vždy nosí trňovú korunu (sv. Faustína)

8. Božie
prikázanie

PRAVDA A REČ

- ▶ „Ak to, čo je v poznaní, nachádza sa aj v slove, slovo je pravdivé, je pravdou, akú ľudia očakávajú. Čo je v mysli, nech je aj v slove. Čo sa nenachádza v mysli, nech sa nenachádza ani v slove.“ (sv. Augustín)
- ▶ Keď nehovoríme pravdu, prehrešujeme sa voči večnej Pravde
- ▶ Komunikáciou sa má zhovárajúci skutočne stať účastným na tom, čo komunikujúci má v sebe
- ▶ „Keďže je reč prirodzene prejavom myslenia, je neprirodzené a nesprávne, ak niekto rečou prejavuje niečo, čo nemá v mysli.“ (sv. Tomáš Akvinský)

Previnenia proti pravde

- ▶ **LOŽ**=lož predstierané prejavenie vlastného vnútra, ktoré v skutočnosti protirečí vnútornému cíteniu a presvedčeniu
- ▶ **na základe pohnútok:**
 - ▶ Lož zo žartu - ide o žart
 - ▶ Lož z nutnosti - kvôli odvráteniu, získaniu výhody
 - ▶ Škodlivá lož - uškodiť blížnemu
- ▶ **Falošné svedectvo** - tvrdenie, ktoré je v rozpore s pravdou, vyjadrené verejne nadobúda osobitnú závažnosť
- ▶ **Krivá prísaha** - ak sa koná falošné svedectvo pod prísahou

Porušovanie cti a dobrého mena

- ▶ **nerozvážne posudzovanie** - keď sa hoci aj mlčky bez dostatočného podkladu pripúšťa ako pravdivú nejaká morálna chyba blížneho
- ▶ – **ohováranie** - bez objektívne platného dôvodu odhaľovať chyby a previnenia blížneho osobám, ktoré o nich nevedia
- ▶ – **osočovanie** - tvrdenia, ktoré sú v rozpore s pravdou, poškodzujú dobré meno druhých a dávajú príležitosť k mylným úsudkom o nich

Ohováranie a osočovanie

- ▶ ničia dobré meno a česť blížneho
- ▶ narúša čnosť spravodlivosti a lásky
- ▶ Pravdivé chyby možno vyjaviť:
 - ▶ Spoločné dobro
 - ▶ Dobro tretej osoby
 - ▶ Dobro toho, kto zjavuje chyby
 - ▶ Dobro toho, kto sa dopustil chyby
- ▶ zvláštne prípady keď sa zverejňujú chyby, prečiny, hriechy iných:
 - ▶ po súdnom rozhodnutí a zverejnení
 - ▶ ak sa skutok z tajného stal verejným
 - ▶ historici
 - ▶ novinári

Ohováranie a osočovanie

Veľkosť hriechu sa považuje podľa:

- ▶ veľkosti škody, ktorú dotyčný utrpel na dobrej povesti

Treba brať do úvahy i tieto okolnosti:

- ▶ veľkosť hriechu
- ▶ vážnosť rozprávajúcej osoby
- ▶ vážnosť ohováraného a osočovaného

Prehrešujú sa aj tí:

- ▶ ktorí počúvajú a v danej chvíli nezakročia,
- ▶ nezastavia ohovárajúceho, alebo osočujúceho, či toho, kto uráža
- ▶ nevyjadria svoj nesúhlas
- ▶ nebránia toho, kto je ohováraný a osočovaný
- ▶ ešte ťažšia je vina tých, ktorí počúvajú a tešia sa z urážky na cti blížneho

Previnenie voči pravde

- ▶ lichotenie, pochlebovanie alebo povolnosť - povzbudzujú a utvrdzujú druhého v zlých skutkoch a v skazenom správaní
- ▶ chvastanie alebo vystatovanie je previnením proti pravde
- ▶ irónia znevažuje, pretože zlomyselne zosmiešňuje niektorú črtu správania
- ▶ previnenie proti spravodlivosti a pravde ukladá pôvodcovi previnenia povinnosť nápravy, aj vtedy, keď sa mu odpustilo
- ▶ pri nemožnosti napraviť krivdu verejne, treba to urobiť tajne
- ▶ osočovateľ - povinný nepravdu odvolať
- ▶ ohovárač - poprosiť, aby sa rozprávanie o chybách nešírilo ďalej

Rešpektovanie pravdy

- ▶ pravda si vyžaduje diskretnosť: rozlišovanie kedy, za akých okolností a čo sa má komu povedať
- ▶ trojité Sokratovo sito: „Je to pravda? Je jej odovzdanie dobré? Je prospešné?“
- ▶ **correctio fraterna** - prejav lásky voči blížnemu, ide o dobro osoby, ktorú je potrebné napomenúť
- ▶ **Česť a vzájomné prejavy úcty** tvoria stály základ lásky

TAJOMSTVO

- ▶ pravdy, ktoré majú ostať skryté
- ▶ súvisí s rešpektovaním intimity a dôstojnosti blížneho

Rozdelenie tajomstva:

- ▶ **Prirodzené** - vyplýva z povahy veci; zverejnenie, prezradenie by spôsobilo škodu - materiálnu alebo duchovnú; (môže ísť o nejakú chybu al. previnenia z minulosti)
- ▶ **Prislúbené** - sľub sa pridá k tajomstvu (sľub, že zachovám tajomstvo)
- ▶ **Zverené** - jeden zveruje tajomstvo druhému a dotyčný ho neprezradí tretej osobe
- ▶ **Prof. tajomstvo** - lekár, advokát, predstavený, kňaz;
- ▶ Najprísnejšie profesionálne tajomstvo - **spovedné tajomstvo**
- ▶ listové tajomstvo, bankové tajomstvo, priemyselné; emailové, telefónne...

MÉDIÁ A PROSTRIEDKY KOMUNIKÁCIE

- ▶ zodpovednosť mediálnych tvorcov voči ich divákovi, poslucháčovi a čitateľovi
- ▶ *„Lebo vy ste povolani pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske!... Ale ak sa medzi sebou hryziete a žeriete, dajte si pozor, aby ste sa navzájom neponičili.“*
(Gal 5, 13 - 15)
- ▶ česť a právo na súkromie, na dobré meno
- ▶ mediálne informácie slúžia spoločnému dobru preto musia mať pravdivý obsah
- ▶ pri získavaní a zverejňovaní informácií rešpektovať:
 - ▶ mravné zákony
 - ▶ legitímne práva
 - ▶ dôstojnosť človeka

**VĎAKA ZA POZORNOST
A VAŠU ÚČASŤ
V II. ROČNÍKU
DIECÉZNEJ ŠKOLY
VIERY**